

קוראות וקוראים יקרים,

למי שייכים יערות הגשם של האמזונס?

בְּרִיאֹת הירוקות של כדור הארץ יש חברה אקולוגית שאין שני לה בכדור הארץ מבחינת הממדים והמורכבות (כ-10% מהביומסה העולמית נמצאת בהן), יש להן תרומה מכרעת לוויסות האקלים העולמי (על-ידי קליטת פחמן דו-חמצני בצומח ובקרקעות, בהיקף כולל של 90–140 מיליארד טונות מעוקבות) ולייצור החמצן שאנו נושמים (כ-20% ממנו). בירוא יערות הגשם, הנעשה בעיקר כדי לפנות שטחי יער למרעה ולגידולים חקלאיים, פוגע בצורה מדאיגה מאוד בכל אלה.

בתחילת המילניום נקטה ממשלת ברזיל צעדים משמעותיים כנגד פעולות לא חוקיות של בירוא יערות הגשם. הצעדים הללו צמצמו ב-80% את בירוא היערות, הפסיקו לחלוטין פעולות בירוא בקנה מידה גדול. בשנת 2008 הקימה ברזיל את קרן האמזונס, שנועדה לאסוף תרומות מכל העולם לשימור היערות, תחת הסיסמה "ברזיל שומרת עליהם. העולם תומך בהם". תרומות בסך 1.2 מיליארד דולר נאספו עד כה, 93% מהן נתרמו על-ידי קרן העושר הלאומית של נורווגיה (פרי רווחי קידוחי נפט בשטחה).

מדיניות ממשלת ברזיל השתנתה בשנים האחרונות, ונדמה שאף התהפכה עם מינויו בתחילת השנה של ז'איר בולסונארו לנשיא המדינה. בולסונארו דוגל בגישה של פיתוח בכל מחיר, ומטיל ספק בתועלת הכלכלית שגישות סביבתיות יכולות לספק. הוא פועל לצמצום האסדרה ולקיצוץ בתקציבי הפיקוח הסביבתי. בולסונארו מחזיר את ברזיל לעבר, אז בירוא יערות נחשב מדד לפיתוח כלכלי.

במהלך הקיץ דיווח המכון הלאומי של ברזיל לחקר החלל (INPE) על עלייה של 80% במספר השרפות ברחבי האמזונס ביחס לשנים קודמות. נכון לתחילת ספטמבר, מספר השרפות ביערות האמזונס עומד על יותר מ-40,000, וגודל השטח שנשרף הוא 9,060 קמ"ר.

דיווחי INPE כונו 'שקרים' בפי בולסונארו, שאף פיטר את מנכ"ל המכון, וטען בין השאר שפעילי הסביבה הברזילאים מוחים על השרפות בראש ובראשונה כדי לפגוע במוניטין שלו. את קריאת מדינות ה-G7 לממשלת ברזיל לפעול כנגד השרפות הוא כינה קולוניאליזם. "אנחנו מבינים את חשיבות האמזונס לעולם, אבל אתם צריכים להבין – האמזונס הוא שלנו" הכריז בולסונארו.

התגובות העולמיות נעו בין הצעתן של מדינות ה-G7 להעביר תמיכה בסך 22 מיליון דולר (כריסטיאנה פיג'רס [לשעבר יו"ר אמנת המסגרת של האו"ם לשינוי האקלים] כינתה אותה "טיפה בדלי"), לבין עצירת התרומות לקרן האמזונס, כי מלכתחילה ריסון תהליך בירוא היערות היה תנאי להעברתן. מספר מדינות אירופיות, שהן מהנהנות העיקריות מבקר ומסויה המיוצאים מברזיל, מאיימות שלא לאשרר את חתימת הסכם הסחר ההיסטורי בין קבוצת מדינות דרום-אמריקאיות לבין האיחוד האירופי, כמנוף לחץ על ממשלת ברזיל.

לברזיל יש כמובן ריבונות על שטחה, אך החשיבות העולמית של יערות הגשם מחייבת אותה לפעול כמי שבידיה הופקד נכס השייך לכלל האנושות. אותה תפיסה אף עשויה לקדם ביום מן הימים הקמת בית דין בין-לאומי לפשעים סביבתיים כנגד האנושות.

במהלך הקיץ השתוללו שרפות ענק גם בסיביר ובסוואנות של מערב אפריקה. שרפות אלה זכו לפחות תשומת לב. נטיעת עצים נתפסת כאחד הצעדים המשמעותיים שניתן לעשות אל מול משבר האקלים. מדאיג ביותר שנכון לעכשיו אנו לא מצליחים לשמור על הקיים.

קריאה נעימה,

שחר בוקמן
